

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 29 maj 1934 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om ändring av grunderna för dyrtidstillägg och pensionstillägg åt pensionärer hos vissa pensionskassor m. m.

I vissa inom riksdagen väckta, till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade *motioner*, I: 131 och II: 240, likalydande, I: 132 och II: 238, likalydande, samt I: 133 och II: 239, likalydande, hava på sätt i det följande angives framställt förslag om ändring av grunderna för dyrtidstillägg och pensionstillägg åt pensionärer hos vissa pensionskassor.

Yrkandena i motionerna ansluta sig till vad *riksdagens år 1933 församlade revisorer* under §§ 61—64 uttalat och föreslagit i sin berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1932—30 juni 1933. Revisorerna hava vidare i § 65 av berättelsen — under erinran, att Kungl. Maj:t den 17 mars 1933 uppdragit åt 1930 års pensionssakkunniga att verkställa utredning i fråga om ordnandet av familjepensioneringen för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen — framhållit, att, då de under förenämnda paragrafer 61—64 föreslagna ändringarna icke torde vara av beskaffenhet att föregripa den åt de sakkunniga lämnade utredningen, de framlagda förslagen icke borde sammankopplas med ifrågavarande utredning utan upptagas till särskild prövning och avgörande, så att de med revisorernas förslag avsedda fördelarna kunde komma statsverket till godo redan från och med budgetåret 1934/1935.

I utlåtande nr 123, i anledning av ifrågavarande berättelse, har statsutskottet under punkten 23 för riksdagen anmält, att de av revisorerna i förenämnda paragrafer berörda spörsmålen komme på grund av väckta motioner, som remitterats till bankoutskottet, i annat sammanhang under riksdagens prövning.

1:o.

Dyrtidstillägg och pensionstillägg av statsmedel till barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. I de likalydande *motionerna* I: 131 av herr *Ström, Torsten*, jämte fem av kammarens övriga ledamöter, och II: 240 av herr *Holmgren*, jämte fem av kammarens övriga ledamöter, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta vidtaga sådana ändringar i gällande bestämmelser om dyrtidstillägg och pensionstillägg åt pensionsberättigade

änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. att dyrtidstillägg och pensionstillägg ej må utgå till barn över 18 år.»

Detta yrkande ansluter sig till vad *revisorerna* under §§ 61 och 62 anfört (Del I sid. 181—186).

Revisorerna hava i nämnda paragrafer, bland annat, framhållit, att revisorerna vid sin granskning uppmärksammat, att barn i vissa änke- och pupillkassor kommit i åtnjutande av dyrtidstillägg och pensionstillägg intill fyllda 21 år, medan däremot i andra kassor sådana tillägg utgått endast till barn under 18 år, allt beroende på huru åldersgränsen bestämts för minderårigt barn enligt de särskilda pensionskassornas reglementen. Enligt revisorernas mening borde enhetliga bestämmelser fastställas för vad som borde förstås med minderårigt barn. I avseende härå föreslå revisorerna, att sådan ändring i gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg och pensionstillägg åt vissa änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. skulle vidtagas, att sådana tillägg av statsmedel icke böra utgå till barn över 18 år.

Yttrande i ärendet har avgivits av *statskontoret* (Del III, sid. 138 och 139).

Utskottet. Utskottet delar revisorernas uppfattning om lämpligheten av enhetlighet i grunderna för dyrtidstillägg och pensionstillägg åt barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. Då denna fråga synts utskottet böra göras till föremål för utredning genom Kungl. Maj:ts försorg, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av motionerna I: 131 och II: 240, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning i syfte att åstadkomma enhetliga grunder för dyrtidstillägg och pensionstillägg åt barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. ävensom för 1935 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

2:o.

Dyrtidstillägg till pensionärer vid prästerskapets änke- och pupillkassa. I de likalydande *motionerna* I: 133 av herr *Ström, Torsten*, jämte fem av kammarens övriga ledamöter, och II: 239 av herr *Holmgren*, jämte fem av kammarens övriga ledamöter, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att dyrtidstillägg till pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa från och med den 1 juli 1934 utgår efter nyreglerade grunder».

Detta yrkande ansluter sig till vad *revisorerna* under § 63 uttalat (Del I, sid. 186—195).

Efter att i nämnda paragraf hava lämnat en redogörelse för i vilken ut-

sträckning det allmänna medverkat med förmåner av skilda slag till förbättrad pensionering för änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa, hava revisorerna i huvudsak gjort följande uttalande:

Prästerskapets änke- och pupillkassa intager ur flera synpunkter en synnerligen gynnad ställning i förhållande till andra liknande kassor. Med hänsyn till de avsevärda förmåner, som kassan åtnjuter, synes det revisorerna kunna ifrågasättas, huruvida överhuvudtaget statsmedel fortfarande behöva tagas i anspråk för beredande av pensionstillägg och dyrtidstillägg åt kassans pensionärer. För den händelse man icke anser sig böra här gå så långt tala dock starka skäl för att kassan ifråga om dyrtidstillägget åtminstone borde likställas med flertalet änke- och pupillkassor så till vida, att dyrtidstillägget skulle utgå enligt nyreglerade grunder. Mot en reducering av dyrtidstillägget torde måhända kunna anföras, att nyreglerat dyrtidstillägg endast utgår till änkor och barn efter pensionärer, vilkas pensioner avpassats efter de förhöjda pensionsunderlag, som i samband med de senaste löne-regleringarna stadgats för ordinarie befattningshavare i statens tjänst.

Revisorerna vilja dock fästa uppmärksamheten på, att prästerskapet icke åtnjuter tjänstepension i egentlig bemärkelse och således — i motsats till statens befattningshavare — icke erlägger några tjänstepensionsavgifter, att den tillfälliga löneförbättringen för prästerskapet numera utbytt mot en provisorisk tilläggslön av mera stadigvarande natur samt att nyreglerat dyrtidstillägg utgår till såväl i tjänst varande präst som innehavare av emeritilön. Härigenom hava grunderna för prästerskapets avlöning faktiskt redan anslutits till de principer, som i sådant avseende gälla för statens befattningshavare med nyreglerad avlöning.

Därest i anledning av dyrtidstilläggets reducering, på sätt här ovan antytts, pensionärerna skulle anses böra tillerkännas en motsvarande höjning i de från kassans medel utgående pensionsförmåner, vill det synas revisorerna, att kassans tillgångar skulle kunna medgiva en dylik förhöjning eller, om så ej anses vara förhållandet, att kassans delägare, i likhet med delägare i andra kassor, där dyrtidstillägget reducerats, genom ökade pensionsavgifter skulle kunna bidra till en höjning av pensionen.

Yttranden i ärendet hava avgivits av *statskontoret* och *direktionen* för *prästerskapets änke- och pupillkassa* (Del III, sid. 140—157).

Ehuru skäl kunna tala för att dyrtidstillägget till änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa bestämmas att utgå efter nyreglerade grunder, synes dock den i ärendet förebragta utredningen icke vara tillräcklig för att riksdagen redan nu skulle kunna fatta definitiv ställning till de i motionerna framställda yrkandena. Enligt utskottets mening bör frågan göras till föremål för utredning genom Kungl. Maj:ts försorg, och förutsätter utskottet, att resultatet av utredningen skall kunna föreläggas nästkommande års riksdag.

Enligt vad utskottet inhämtat har vid en i april månad innevarande år hållen extra stämma med fullmäktige för delägarna i prästerskapets änke- och pupillkassa beslut fattats om godkännande av ett framlagt förslag om vissa förhöjda delaktighetsbelopp och pensionsavgifter. Innan detta förslag

Utskottet.

kan underställas Kungl. Maj:ts prövning, erfordras, att beslutet bekräftats vid den ordinarie stämma, vilken är avsedd att hållas instundande höst. Det förefaller utskottet angeläget, att ett beslut i antydd riktning kommer till stånd. I detta sammanhang vill utskottet — i anslutning till vad revisorerna uttalat — understryka vikten av att kassans delägare i första hand genom egna tillskott till kassan vidtaga åtgärder för en tillfredsställande höjning av pensionsförmånerna.

Äberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av motionerna I: 133 och II: 239, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående grunderna för dyrtidstillägg till pensionsberättigade änkor och barn efter delägare i prästerskapets änke- och pupillkassa ävensom för 1935 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

3:o.

Dyrtidstillägg till familjepensionstagare, som samtidigt åtnjuter dyrtidstillägg av statsmedel å avlöning eller tjänstepension. I de likalydande motionerna I: 132 av herr *Ström, Torsten*, jämte fem av kammarens övriga ledamöter, och II: 238 av herr *Holmgren*, jämte fem av kammarens övriga ledamöter, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta vidtagande av sådana ändringar i gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl. från och med den 1 juli 1934, att dyrtidstillägg av statsmedel ej må utgå till familjepensionstagare, som samtidigt åtnjuter dyrtidstillägg av statsmedel å avlöning eller tjänstepension, i annat fall än då dyrtidstillägget å sistnämnda förmåner understiger dyrtidstillägget å familjepensionen, varvid dyrtidstillägget bör bestämmas till belopp, motsvarande skillnaden mellan dyrtidstillägget å familjepensionen och vad som skolat i dyrtidstillägg utgå å avlöningen eller tjänstepensionen var för sig eller tillhopa».

Yrkandet ansluter sig till vad *revisorerna* under § 64 anført (Del I. sid. 195—198).

Efter att i nämnda paragraf hava lämnat en redogörelse för gällande grunder för dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl., hava revisorerna framhållit, att revisorerna vid sin granskning av vissa pensionsanstalters räkenskaper uppmärksammat, att i flera fall familjepensionstagare, som i sådan egenskap åtnjuter dyrtidstillägg av statsmedel, samtidigt uppburit avlöning eller tjänstepension, varå jämväl dyrtidstillägg enligt gällande dyrtidstilläggsbestämmelser utgått av statsmedel.

På anförda skäl föreslå revisorerna en sådan ändring i gällande bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter befattningshavare i statens tjänst m. fl., att dyrtidstillägg av statsmedel finge utgå till familjepensionstagare, som samtidigt åtnjöte dyrtidstillägg av statsmedel å avlöning eller tjänstepension, endast i det fall, att dyrtidstillägget å sistnämnda förmåner understeg dyrtidstillägget å familjepensionen och syntes därvid dyrtidstillägget böra bestämmas till belopp, motsvarande skillnaden mellan dyrtidstillägget å familjepensionen och vad som skolat i dyrtidstillägg utgå å avlöningen eller tjänstepensionen var för sig eller tillhopa.

Yttrande i ärendet har avgivits av *statskontoret* (Del III, sid. 157—158).

Då utskottet i likhet med revisorerna är av den uppfattningen, att en inskränkning i rätten till dyrtidstillägg åt familjepensionstagare, som samtidigt åtnjuter dyrtidstillägg av statsmedel å avlöning eller tjänstepension, synes vara befogad, får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen, i anledning av motionerna I: 132 och II: 238, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående grunderna för dyrtidstillägg åt familjepensionstagare, som samtidigt åtnjuter dyrtidstillägg av statsmedel å avlöning eller tjänstepension, ävensom för 1935 års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 29 maj 1934.

På bankoutskottets vägnar:

EDVIN LEFFLER.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg*, Lindgren*, Stendahl, Hansén*, Ström i Lidköping, Johansson i Friggeråker, Ernfors* och Berling*.

från andra kammaren: herrar Leffler, Bäcklund, Laurén, Lovén, Ryberg, Paulsen, Johansson i Sollefteå och Wikström.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.